

Gedrag van intacte beren

Bert Driessen
KU Leuven campus Geel

Probleem

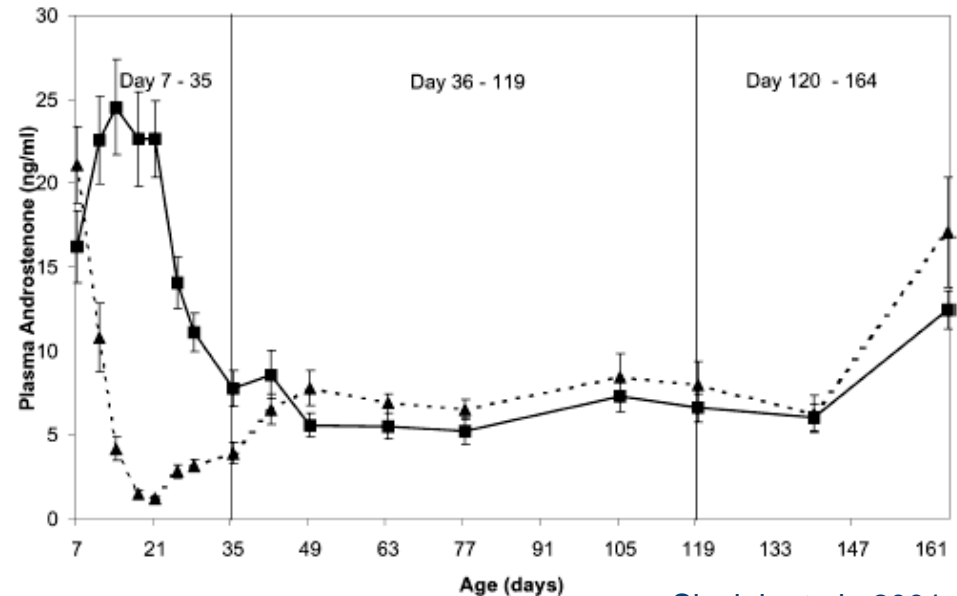
- Beren ≠ baren
- Berengedrag
  - Agressie
  - Seksueel: spring
  - Frustratie
- Variatie in gedrag
  - Dier
  - Opzet
  - Bedrijf

‘verloren’ energie

Gevolgen

- Huidbeschadigingen
- Groei
- Voederconversie
- Kreupelheid
- Uitval

Sinclair et al., 2001

Hormonaal

- Testosteron, androsteron, oestrogenen
  - Testisgrootte
- Dopamine (aminozuren tyrosine en fenylalanine), serotonine (tryptofaan)
- Stress

Oorzaken van variatie

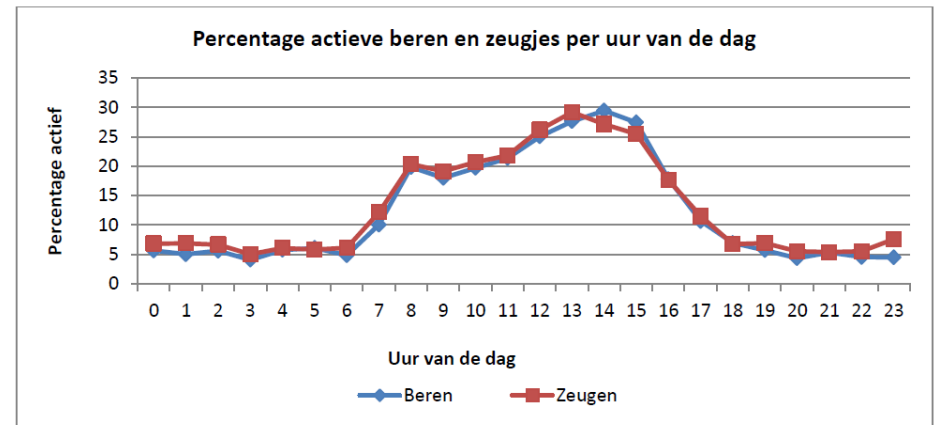
- Dier
- Bedrijfsuitrusting
- Bedrijfsmanagement

Beperken van berengedrag door optimalisatie van:

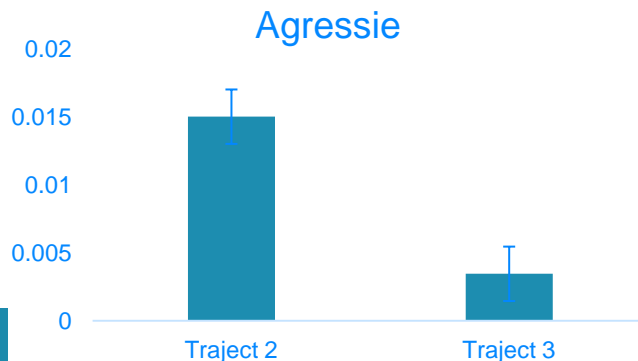
- Rust
- Diergezondheid
- Voeding
- Huisvesting
- Klimaat

Dier

- Rust/stress en regelmaat
- Mens-dierinteractie: rustige omgang
- (Speen)leeftijd
- Genetica: erfelijkheidsgraad, stressgevoeligheid
- Dagritme: overdag
- Seizoen: november: 5x stereoïden (Claus en Weiler, 1985)
- ~ inactiviteit: wegen, laden...

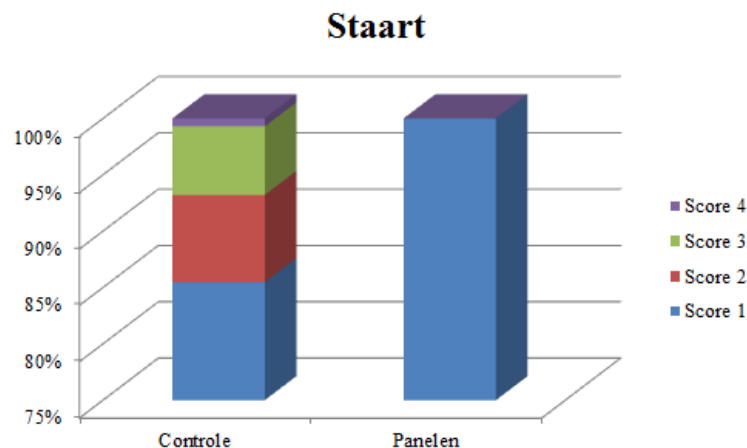

van der Peet-Schwering et al., 2013

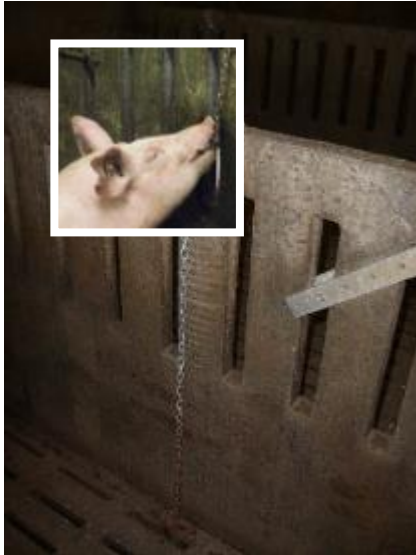
Bedrijfsuitrusting

- Debiet drinkplaats
- Lange trog
- Zuivere dieren en hok (spleetbreedte rooster: >18 mm)
- Sociaal contact met burens mogelijk
- Vloer: grip
- Schuilpanelen
- Verrijking

Bedrijfsuitrusting

- Verrijking

KU LEUVEN

Bedrijfsmanagement

- Gescheiden opfok
- Hokdensiteit
- Mengen van onbekende tomen
- Minder dieren per eetplaats
- Ad lib voeren
- Hygiëne t.h.v. eet- en drinkplaats
- Voer (aminozuren)
- Zieke dieren naar ziekenboeg: zieke/kreupelere dieren sneller lastig gevallen
- Vaccineren tijdens opfok
- Improvac
- Aftoppen: beren

Bedrijfsmanagement

- Gescheiden opfok
  - Gescheiden versus niet-gescheiden
    - Exploratie ↑
    - Agressie ↑
    - Spring -
    - Frustratie ↑
  - Gescheiden (M|M) versus gescheiden (M|F)
    - Exploratie ↑
    - Agressie -
    - Spring ↓
    - Frustratie ↑

Bedrijfsmanagement

- Gescheiden opfok
- Hokdensiteit
  - Probleemmomenten
    - Einde batterij 19 → 21 kg: 0,20 → 0,30 m²/dier
    - Einde afmest 109 → 111 kg: 0,65 → 1,0 m²/dier
  - Oplossing
    - Minder dieren
    - Oppervlakte vergroten

Bedrijfsmanagement

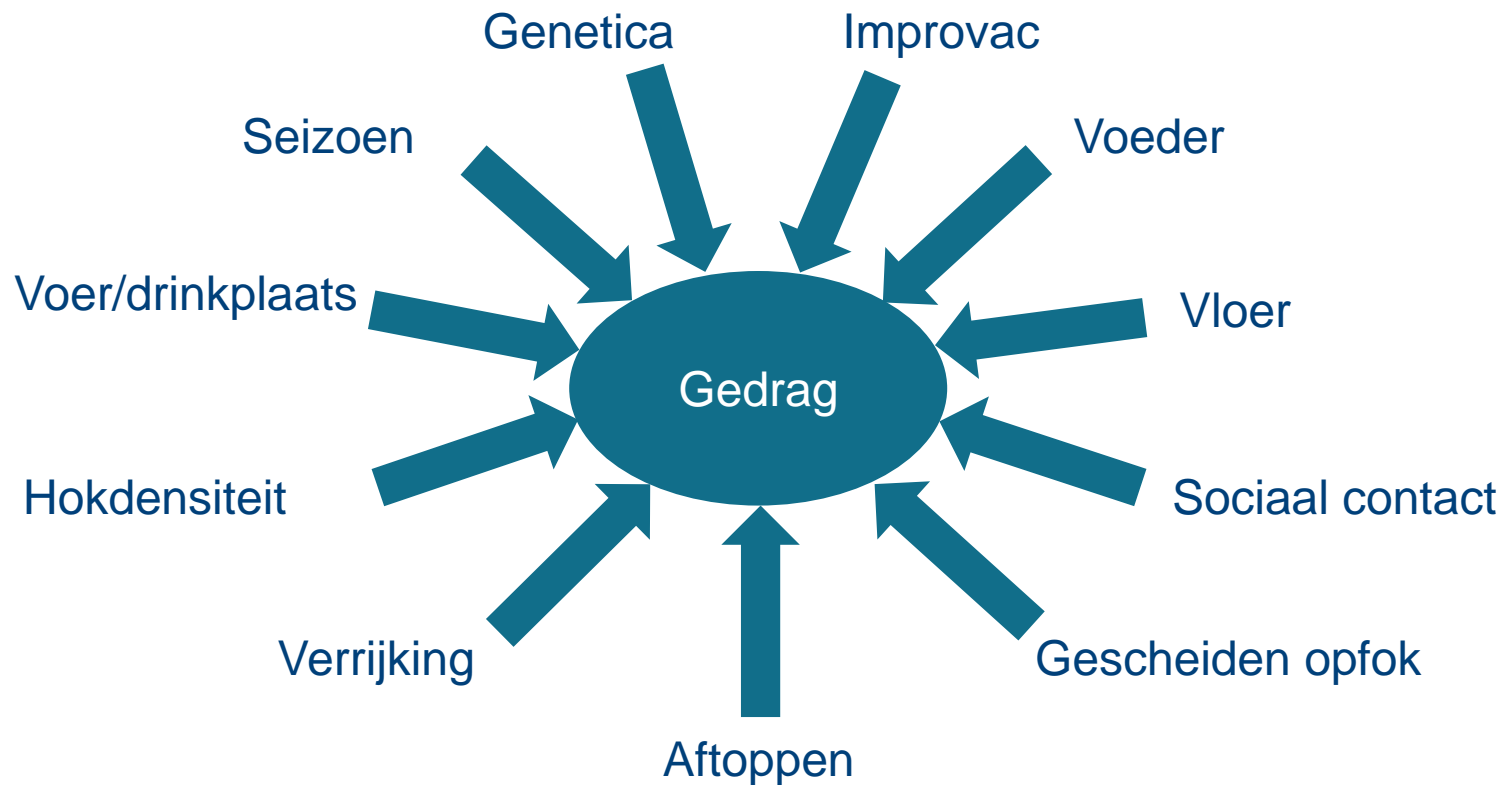
- Gescheiden opfok
- Hokdensiteit
- Mengen van onbekende tomen
- Minder dieren per eetplaats
- Ad lib voeren
- Hygiëne t.h.v. eet- en drinkplaats
- Voer (aminozuren)
- Zieke dieren naar ziekenboeg: zieke/kreupelere dieren sneller lastig gevallen
- Vaccineren tijdens opfok
- Improvac
- Aftoppen: beren

Onduidelijkheden

- Licht
  - Kleuren ~ lichtsterkte: 12 lux
  - Lichtkleur (groen): /
  - Lichtsterkte
  - Oplopend van 8u naar 16u (5 min): reductie agressie
  - Licht aansteken
- Spenen
  - Abrupte overgang naar ander voer
- Geen relatie met:
  - Groepsgrootte (6 versus 380)

Conclusie

- Multifactorieel probleem → vraagt een multifactoriële oplossing

Conclusie

- Multifactorieel probleem → vraagt een multifactoriële oplossing
- Geen zwartwitverhaal
- Stress belangrijk: reductie van stressfactoren

Bedankt

